

Η ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΑΡΚΟΣ Φ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Ένα από τα πιο ξεχωριστά υποσύνολα της δημοτικής μας μουσικής είναι το Δωδεκανησιακό τραγούδι. Συγγενεύει βέβαια με το Κρητικό και των Κυκλάδων, αλλά αυτό δεν το εμποδίζει να διατηρεί μια δική του φυσιογνωμία που χαρακτηρίζεται από μια ιδιαίτερη λεπτότητα, πλαστικότητα και ευγένεια. Θα έλεγα μάλιστα ότι, χωρίς να το ξέρουν, οι Δωδεκανήσιοι είναι οι πιο γνήσιοι κληρονόμοι ενός μουσικού πολιτισμού, που ίσως κάποτε να ήταν πιο διαδεδομένος και που κατάγεται κατευθείαν από το Βυζάντιο και σε μερικές περιπτώσεις από την προχριστιανική αρχαιότητα. Αυτό δεν είναι απλώς μια υπόθεση, αλλά κάτι που έστω και ενδεικτικά έχει αποδειχθεί από τον Samuel Baud-Bovy και άλλους μελετητές.

Η αρχαιότερη πηγή για τη μελέτη της Δωδεκανησιακής μουσικής είναι η «Κασιακή Λύρα» του 1928, που συγκεντρώνει 62 σκοπούς της Κάσου καταγραμμένους στο πεντάγραμμο. Σε τέσσερα παραδείγματα μάλιστα έχουν προστεθεί υποκρούσεις για πιάνο.

Το επόμενο βήμα έγινε από τον Baud-Bovy, που σε συνεργασία με το Μουσικό Λαογραφικό Αρχείο Μέλπως Μερλιέ (ΜΛΑ) εξέδωσε το 1935 και 1938 δύο μνημειώδεις τόμους με τίτλο *Τραγούδια των Δωδεκανήσων*. Εδώ περιέχονται 356 σκοποί απ' όλα τα μεγάλα Δωδεκάνησα καταγραμμένα από τον συγγραφέα, είτε κατευθείαν από το στόμα των πληροφορητών, είτε από παραδείγματα δισκογραφημένα από το ΜΛΑ. Την ίδια εποχή κυκλοφόρησε στα γαλλικά στο Παρίσι και η διδακτορική διατριβή του Baud-Bovy, που ασχολείται αποκλειστικά με τα κείμενα των Δωδεκανησιακών τραγουδιών, δηλ. την καταγωγή,

θεματολογία και μετρική τους. Λίγο αργότερα, το 1946, ο ίδιος δημοσίευσε στην Ελβετία 12 Δωδεκανησιακές μελωδίες για φωνή και πιάνο και, σ' ένα ροδίτικο περιοδικό, ένα σύντομο άρθρο για το τοπικό μουσικό ιδίωμα.

Οι Δωδεκανησιακές συλλογές του Baud-Bovy ενέπνευσαν και τον Γιάννη Κωνσταντινίδη να συνθέσει για συμφωνική ορχήστρα δύο Δωδεκανησιακές σουίτες, για βιολί και πιάνο τη *Μικρή Σουίτα σε Δωδεκανησιακά θέματα* και για σόλο πιάνο τα 22 τραγούδια και χορούς από τα Δωδεκάνησα και τη Σονάτα αρ. 3 πάνω σε Δωδεκανησιακούς σκοπούς. Τα δύο τελευταία έργα εκτελέστηκαν το 1985 από τη Δόμνα Ευνουχίδου σ' έναν δίσκο που έγινε αργότερα και CD. Κυκλοφόρησε επίσης σε άλλο δίσκο και η *Δωδεκανησιακή Σουίτα αρ. 1* παιγμένη από τη Συμφωνική Ορχήστρα της Βουλγαρικής Ραδιοφωνίας με μαέστρο τον Βύρωνα Φιδετζή.

Το 1947 ενώθηκαν τα Δωδεκάνησα με την Ελλάδα και δέκα χρόνια μετά, το Κέντρο Ερευνών Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών (ΚΕΕΛ) άρχισε να στέλνει τους συνεργάτες του στα Δωδεκάνησα για τη μελέτη της λαογραφίας τους και την ηχογράφιση των τοπικών μουσικών παραδόσεων. Το 1957 ο Γεώργιος Σπυριδάκης επισκέπτεται την Αστυπάλαια και στη συνέχεια ο ίδιος και οι Σπύρος Περιστέρης και Άννα Παπαμιχαήλ εργάζονται στην Κω, Λέρο, Νίσυρο, Ρόδο και Χάλκη. Τα πορίσματά τους δημοσιεύονται στα τέλη της δεκαετίας του 1950 και στα αμέσως επόμενα χρόνια στην *Επετηρίδα* του ΚΕΕΛ.

Η Δωδεκανησιακή μουσική ξαναφαινεται στη βιβλιογραφία το 1980, οπότε κυκλοφορεί –πάλι στην *Επετηρίδα* του ΚΕΕΛ– ένα άρθρο του Γιώργου Αμαργιανάκη με τίτλο «Μια ιδιοτυπία σε τραγούδια των Κυκλάδων και Δωδεκανήσων». Μέσα σ' αυτήν την δεκαετία κυκλοφορούν και δυο μικρά ανεξάρτητα φυλλάδια για τη μουσική της Καρπάθου, το ένα για τα λαϊκά της όργανα από τον Μηνά Γεωργιάδη και το άλλο για τους οργανοπαίκτες της από τον Νίκο Μαστρομηνά. Επίσης το 1985 στο περιοδικό *Εθνογραφικά* δημοσιεύεται η μελέτη του Λάμπρου Λιάβα «Η κατασκευή της αχλαδόσχημης λύρας στην Κρήτη και στα Δωδεκάνησα», που είναι και το θέμα της γραμμένης στα γαλλικά διδακτορικής του διατριβής.

Γύρω στο 1987 στρέφεται το ενδιαφέρον αρκετών μελετητών στην έρευνα των χορευτικών και γενικότερα πανηγυριώτικων

εθίμων της Καρπάθου κι ιδιαίτερα της Ολύμπου. Τα συμπεράσματα αυτών των μελετών θα τα βρούμε στις εργασίες των Yvonne Hunt, Ρένας Λουτζάκη, Μαριγούλας Κρητσιώτη / Άλκη Ράφτη, Παύλου Κάβουρα και Λάμπρου Λιάβα, που δημοσιεύονται σε διάφορα επιστημονικά περιοδικά ανάμεσα στο 1987 και το 2001. Επίσης το 2001 ο Γιώργος Μαλωίνας εκδίδει την ανθολογία *100 παραδοσιακοί σκοποί και τραγούδια από τα Δωδεκάνησα*.

Αλλά τα σημαντικότερα βιβλία για τους Δωδεκανησιακούς σκοπούς και τραγούδια που είδαν το φως της δημοσιότητας μετά τις προπολεμικές δημοσιεύσεις του Baud-Bovy, είναι ο επιβλητικός τόμος του Καλύμνιου μουσικολόγου Γεωργίου Χατζηθεοδώρου *Τραγούδια και σκοποί στην Κάλυμνο*, όπως και η έκδοση στα γερμανικά από τους Αυστριακούς μουσικολόγους Reinhold M. Brandl και Diether Reinsch μιας ογκώδους μελέτης με τίτλο *Η δημοτική μουσική της νήσου Καρπάθου. Η φιλολογία της Καρπάθικης λύρας*. Και οι δύο αυτοί τόμοι, που κυκλοφόρησαν αντίστοιχα το 1986 και το 1992, περιλαμβάνουν πολλές μουσικές καταγραφές, ενώ η εργασία των Αυστριακών συνοδεύεται και από δύο κασέτες.

Περνάμε τώρα στη δισκογραφία. Μελετώντας τους προπολεμικούς καταλόγους ελληνικών δίσκων 78 στροφών, βλέπουμε ότι το 1929 η εταιρεία Οδέον κυκλοφόρησε μια σειρά από 8 δίσκους με Δωδεκανησιακή μουσική παιγμένη από το συγκρότημα του Μιχάλη Φελουζή. Στην προπολεμική δισκογραφία η περίπτωση αυτή μοιάζει να είναι μοναδική, αφού μεταξύ 1930 και 1940 οι δισκογραφικές εταιρείες φαίνεται να περιορίστηκαν στην εκτύπωση νησιωτικής μουσικής προερχόμενης αποκλειστικά από την Κύπρο, την Κρήτη και τα Κύθηρα, κι όχι πια από τα Δωδεκάνησα.

Στις δύο πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες το κυριότερο Δωδεκανησιακό συγκρότημα που συμμετέχει σε ηχογραφήσεις δίσκων 78 κι αργότερα 45 και 33 στροφών είναι ο όμιλος της οικογένειας Σταμάτη Χατζηδάκη από τη Λέρο. Ο Σταμάτης έπαιζε σαντούρι κι η γυναίκα του Άννα με τις δυο τους κόρες Αιμιλία και Δικαία τραγουδούσαν.

Από το 1970 ως τη έλευση του CD ασχολήθηκαν με τη δισκογράφηση της Δωδεκανησιακής μουσικής ο Wolf Dietrich, ο Σίμων Καράς, η Δόρα Στράτου (με τη συνεργασία του Φοίβου Ανωγειανάνη) κι ο Αντώνης Χατζηνικόλας από τη Ρόδο. Επίσης,

διάφοροι τοπικοί παράγοντες και φορείς από την Κάρπαθο, Κάσο, το Καστελλόριζο, τη Σύμη και την Τήλο. Το LP του Dietrich επικεντρώνεται σε μουσικές από την Κάρπαθο, Κω, Νίσυρο, Ρόδο και Σύμη. Τα δύο LP του Καρά που κυκλοφόρησαν το 1973, περιέχουν παραδείγματα από την Κάρπαθο, Ρόδο, Σύμη και Χάλκη κι είναι ακόμα διαθέσιμα, γιατί ανατυπώθηκαν σε CD το 1998. Από τα υπόλοιπα Δωδεκανησιακά LP της περιόδου 1970-1995 υπερέχουν αριθμητικά, και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό, τα περιέχοντα μουσική από την Κάρπαθο κι ιδιαίτερα από το χωριό της Ολύμπου. Από τους Καρπάθικους δίσκους πολλοί κυκλοφόρησαν στις ΗΠΑ από ομογενείς, από τους περισσότερους όμως, για να μην πω από όλους, λείπουν τα απαραίτητα ένθετα με τα αναγκαία κατατοπιστικά στοιχεία.

Ερχόμαστε τώρα στα CD με Δωδεκανησιακό περιεχόμενο. Εμφανίζονται στα μέσα της δεκαετίας του 1990 και θα μπορούσαν να διαιρεθούν σε δύο κατηγορίες:

1. Εκείνα που αποσκοπούν στην παρουσίαση της μουσικής δυο ή και περισσότερων νησιών, ή ακόμα και δειγμάτων απ' όλα τα νησιά.
2. Εκείνα που επικεντρώνονται σ' ένα και μόνο νησί.

Στην πρώτη κατηγορία ανήκει το λεύκωμα της Βουλής των Ελλήνων που εκδόθηκε το 1997, με την επιμέλεια του Λάμπρου Λιάβα, για τα πενήντα χρόνια από την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα. Αποτελείται από τρία CD με 62 κομμάτια που καλύπτουν το Αγαθονήσι και τα μεγάλα Δωδεκάνησα. Οι παρουσιαζόμενες μουσικές σταχυολογήθηκαν από υπάρχοντες δίσκους και CD, εκτός από 9 κομμάτια, που ηχογραφήθηκαν ειδικά για το λεύκωμα. Στην ίδια γενική κατηγορία ανήκουν και άλλα τρία CD του 1998 που τα επιμελήθηκε το Αρχείο Ελληνικής Μουσικής στη σειρά «Έλληνες Ακρίτες», καθώς και λίγο αργότερα ένα ξεχωριστό CD του ίδιου φορέα με τίτλο *Δωδεκάνησα*. Επίσης το 2000 το Μουσικό Λαογραφικό Αρχείο περιέλαβε στις εκδόσεις του το διπλό CD *Και στις ροδιάς τ' αέρι* που περιέχει επιλογή από τις παλιές του ηχογραφήσεις του 1930 καθώς και μερικές νεότερες από τη Λέρο και Σύμη. Οι παλιές περιλαμβάνουν παραδείγματα από την Κάλυμνο, Κάρπαθο, Κάσο και Ρόδο με μουσικούς που επέλεξε ο ίδιος ο Baud-Bovy.

Τα Δωδεκάνησα που αντιπροσωπεύονται με CD αφιερωμένα ειδικά σ' αυτά, απ' ό,τι γνωρίζω, είναι τα ακόλουθα: Αγαθονήσι (1), Κάλυμνος (6), Κάρπαθος (πάνω από 12), Καστελλόριζο (1), Κως (4), Λειψοί (1), Λέρος (2), Νίσυρος (1), Πάτιμος (1), Ρόδος (5) και Σύμη (1). Ειδικά για τη Λέρο θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι η μουσική της εκδόθηκε το 1998 σ' ένα διπλό CD που περιέχει ηχογραφήσεις καμωμένες επί τόπου από το ΜΛΑ σε συνεργασία με τον Μορφωτικό και Πολιτιστικό Σύλλογο Νέων Λέρου «Η Άρτεμις».

Πολύ σημαντικό είναι και το διπλό CD *Δωδεκάνησα, σκοποί και τραγούδια* (2006) που έβγαλε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δωδεκανήσων. Επιμελητής αυτής της έκδοσης είναι ο Μανώλης Καρπάθιος. Ο δραστήριος αυτός μουσικός που πρωτοστάτησε και παλιότερα στην παραγωγή δίσκων και CD από το Καστελλόριζο, την Πάτιμο και τη Σύμη, κατάγεται από την Κάλυμνο. Άρχισε τις μουσικές του σπουδές μαθαίνοντας κιθάρα, τις συνέχισε μελετώντας σαντούρι (σπουδή που τελειοποίησε στην Κωνσταντινούπολη) και τις ολοκλήρωσε φοιτώντας στο Σύλλογο προς Διάδοσιν Εθνικής Μουσικής του Σίμονα Καρά. Τώρα, μεταξύ άλλων, διδάσκει κανονάκι στο Μουσείο ελληνικών παραδοσιακών οργάνων στην Αθήνα.

Στο διπλό CD του Μανώλη Καρπάθιου αντιπροσωπεύονται όλα τα Δωδεκάνησα, ακόμα και τα μικρά, με μίνιμουμ ένα και μάξιμουμ τέσσερα κομμάτια για το κάθε νησί. Συνολικά η έκδοση περιλαμβάνει 28 τραγούδια και 5 χορευτικούς σκοπούς χωρίς τραγούδι. Τα όργανα που συμμετέχουν στις εκτελέσεις των κομματιών συνδυάζονται ως εξής: λύρα-λαούτο, βιολί-λαούτο, βιολί-σαντούρι, βιολί-σαντούρι-λαούτο και κάποτε μαντολίνο και τέλος σαντούρι-λαούτο. Ας σημειωθεί ότι ο Λέριος Γιάννης Πλατής λέει δύο τραγούδια συνοδεύοντας τον εαυτό του στην τσαμπούνα. Η τσαμπούνα, που στο δεύτερο τραγούδι του Πλατή συνδυάζεται με τη λύρα και το λαούτο, χρησιμοποιείται εκτός από τη Λέρο και στην Κάρπαθο. Όσο για τη λύρα θα τη βρούμε σήμερα στην Κάρπαθο, Κάσο, Λέρο, Ρόδο, Σύμη και Χάλκη.

Μια προσεκτική αντιπαραβολή των 33 μελωδιών που ακούγονται στα δύο αυτά CD με τις αντίστοιχες καταγραφές που περιέχονται στους δύο Δωδεκανησιακούς τόμους του Baud-Bovy, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Δωδεκανησιακή μουσική, όπως τη βρήκε ο Baud-Bovy το 1930-1933, διατηρείται ακόμα ζωντανή

σ' όλα σχεδόν τα νησιά, με μοναδική εξαίρεση την Αστυπάλαια, όπου οι παλιοί σκοποί φαίνεται να έχουν ξεχαστεί. Πολλές από τις μελωδίες που περιέχονται στα CD του Καρπάθιου είναι παραλλαγές μελωδιών δημοσιευμένων παλιότερα από τον Baud-Bovy. Αυτό φαίνεται καθαρά στον παρακάτω πίνακα:

		Π Η Γ Η	
Νησί	Τίτλος	S. Baud-Bovy Τραγούδια των Δωδεκανήσων (1935-1938)	M. Καρπάθιος Δωδεκάνησα (2006)
Ρόδος	Δυοσμαράκι	I σ. 148-9	CD 1 αρ.1
Ρόδος	Μαρούλι	I σ. 142-3	CD 2 αρ. 9
Σύμη	Κουκουμάς	I σ. 314	CD 1 αρ. 6
Σύμη	Σκοπός Κλαδιών	I σ. 321-22	CD 1 αρ. 5
Χάλκη	Καλαεργίσιτικός	I σ. 279-280	CD 1 αρ. 7
- // -	Της Βλάχας	I σ. 295-6	CD 1 αρ. 9
Τήλος	Άι Παντελεήμονας	I σ. 305-6	CD 1 αρ.10
Καστελλόριζο	Πέτρος και Παύλος	I σ. 338-9	CD 1 αρ. 13
Κάσος	Πάθος	II σ. 428-9	CD 1 αρ.17
Κάρπαθος	Γονατιστός	II σ. 371-5	CD 2 αρ. 3
Νίσυρος	Περιοίλι	II σ. 195-205	CD 2 αρ. 4
Πάτιμος	Σιανός	II σ. 9-13	CD 2 αρ. 6

Το πώς μπόρεσε η Δωδεκανησιακή μουσική να φθάσει σχεδόν αναλλοίωτη ως τον 21^ο αιώνα είναι ένα φαινόμενο που δεν παρατηρείται με τη μουσική άλλων περιοχών, όπως των Κυκλάδων ή του Αργοσαρωνικού. Η αλλαγή στα Δωδεκάνησα μπορεί να κέρδισε τη μάχη με τη συντήρηση σε όλα σχεδόν τα πεδία των ανθρώπινων συνηθειών και δραστηριοτήτων, δεν μπόρεσε όμως να εξαφανίσει τα τοπικά μουσικά ήθη. Κι ενώ σήμερα ο χορός και το τραγούδι ίσως να πρωταγωνιστούν μόνο στην Όλυμπο της Καρπάθου, κι όχι παντού όπως άλλοτε, εξακολουθούν παρόλα αυτά να καλλιεργούνται και να αγαπιούνται.

Βιβλιογραφία

- Αμαργιανάκης Γιώργος, «Μια ιδιοτυπία σε τραγούδια των Κυκλάδων και Δωδεκανήσων», *Επετηρίς Κέντρου Ερευνών Ελληνικής Λαογραφίας*, 25, Αθήνα 1982, σ. 104-121.
- Γεωργιάδης Μηνάς, «Τα μουσικά όργανα Καρπάθου», *Carpathian Heritage*, New York 1978, σ. 172-191.
- Κάβουρας Πάυλος, «Ο χορός στην Όλυμπο Καρπάθου», *Εθνογραφικά*, 8, Ναύπλιο 1992, σ. 47-70.
- Κρητιώτη Μαριγούλα και Ράφτης Άλκης, «Σχέσεις τραγουδιού και χορού στην Κάρπαθο», *Πρακτικά 1^{ου} Παγκόσμιου συνεδρίου για την έρευνα του χορού*, Αθήνα 1987, σ. 103-111.
- Λιάβας Λάμπρος, «Η κατασκευή της αχλαδόσχημης λύρας στην Κρήτη και τα Δωδεκάνησα», *Εθνογραφικά*, 4-5, Ναύπλιο 1983-1985, σ. 117-142.
- Λουτζάκη Ρένα, «Ο χορός στο Αιγαίο», κεφάλαιο στον τόμο *Μουσικές του Αιγαίου*, Αθήνα 1987, σ. 53-71.
- Μαλωίνας Γιώργος, *100 παραδοσιακοί σκοποί και τραγούδια από τα Δωδεκάνησα*, Ρόδος 2001.
- Μαστρομηνάς Νίκος, *Οργανοπαίχτες της Καρπάθου*, Πειραιάς 1986.
- Μαυρής Νικ. Γ. και Παπαδόπουλος Ε. Α., *Κασιακή Λύρα*, Πορτ-Σαϊδ 1928.
- Παπαμιχαήλ Άννα, «Εκθεσις λαογραφικής ερεύνης εις Χάλκην και Νίσυρον», *Επετηρίς Λαογραφικού Αρχείου*, 17 (1964), Αθήνα 1965, σ. 217-230.
- Περιστέρης Σπύρος, «Μουσική αποστολή εις Ρόδον και Κω», *Επετηρίς Λαογραφικού Αρχείου*, 11-12 (1958-59), Αθήνα 1960, σ. 278-286.
- Σπυριδάκης Γεώργιος, «Λαογραφική αποστολή εις Αστυπάλαιαν», *Επετηρίς Λαογραφικού Αρχείου*, 9-10 (1955-57), Αθήνα 1958, σ. 404-411.
- Σπυριδάκης Γεώργιος, «Λαογραφική αποστολή εις Λέρον», *Επετηρίς Λαογραφικού Αρχείου*, 11-12 (1958-59), Αθήνα 1960, σ. 249-258.
- Χατζηθεοδώρου Γεώργιος, *Τραγούδια και σκοποί στην Κάλυμνο*, Κάλυμνος 1989.
- Baud-Bovy Samuel, *Τραγούδια των Δωδεκανήσων*, τ. 1-2, Αθήνα 1935-1938, (ανατυπώθηκε το 1990 από τον Σύλλογο προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων και τον Πολιτιστικό Οργανισμό Δήμου Ρόδου).
- Baud-Bovy Samuel, *La chanson populaire grecque du Dodécanèse*, τ. I. Les textes, Παρίσι 1936.

- Baud-Bovy Samuel, *Chansons populaires grecques du Dodécanèse*, recueillies et harmonisées par S. B.-B., Γενεύη 1946.
- Brandl, R. M., *Die Volksmusik der Insel Karpathos, Die Lyrmusik von Karpathos*, Berlin / Wien 1981.
- Hunt Yvonne, «Χοροί στη δύσκολη πορεία της αλλαγής στην Όλυμπο Καρπάθου», *Πρακτικά 1^{ου} Παγκόσμιου συνεδρίου για την έρευνα του χορού*, Αθήνα 1987, σ. 268-274.

Επιλογή δισκογραφίας

Α΄. Δωδεκανησιακά σε CD

1. *Καστελλόριζο*, επιμέλεια: Μανώλης Καρπάθιος, Syrtos 561, 1992.
2. *Τραγούδια και σκοποί της Πάτμου*, επιμέλεια: Μανώλης Καρπάθιος, Πολιτιστικό Ίδρυμα Δωδεκανήσου «Κλεόβουλος ο Λίνδιος», π. 1996 (διπλό CD).
3. *Κέφαλος. Παραδοσιακοί σκοποί και τραγούδια* [της Κω], επιμέλεια: Γιώργος Παπαντωνίου κ.ά., Κοινότητα Κεφάλου 1996.
4. *Grèce: Musique de l'île de Karpathos*, επιμέλεια: Giuliano d'Angiolini, Buda records – σειρά «Musique du Monde», π. 1996.
5. *Σκοποί της Καλύμνου*, επιμέλεια: Καλλιόπη Μαύρου, Λύκειο Ελληνίδων Καλύμνου, 1997 (διπλό CD).
6. *Κάρπαθος, Κάσος, Καστελλόριζο*, Έλληνες Ακρίτες, τόμ. 10, π. 1998.*
7. *Ρόδος, Σύμη, Χάλκη, Τήλος, Νίσυρος*, Έλληνες Ακρίτες, τόμ. 11, π. 1998.*
8. *Της Λέρου τα τραγούδια*, επιμέλεια: Μάρκος Φ. Δραγούμης-Θανάσης Μωραΐτης, Έκδοση του Μουσικού Λαογραφικού Αρχείου σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό και Μορφωτικό Σύλλογο Νέων Λέρου «Η Άρτεμις», 1998 (διπλό CD).
9. *Πάτμος, Κάλυμνος, Λέρος, Κως, Αστυπάλαια*, Έλληνες Ακρίτες, τόμ. 9, π. 1998.*
10. *Τραγούδια και σκοποί από τα Δωδεκάνησα*, επιμέλεια: Λάμπρος Λιάβας, Βουλή των Ελλήνων, 1997 (τριπλό CD).
11. *Σαντούρι και βιολί από τη Λειψώ*, επιμέλεια: Νικόλας Χήρας, 2000.
12. *Δωδεκάνησα*, π. 2000.*
13. *Τραγούδια των Δωδεκάνησων: Κάσος, Κάρπαθος, Ρόδος, Σύμη, Χάλκη*, επιμέλεια: Σίμων Καράς, Σύλλογος προς διάδοσιν της Εθνικής Μουσικής, 2000 (CD ανατυπωμένο από LP της δεκαετίας του 1970).

14. *Και στις ροδιάς τ' αέρι, τραγούδια από τα Δωδεκάνησα, ανέκδοτες ηχογραφήσεις 1930-1998*, επιμέλεια: Μάρκος Φ. Δραγούμης-Θανάσης Μωραϊτης, Μουσικό Λαογραφικό Αρχείο, 2000 (διπλό CD).
15. *Κάλυμνος*, επιμέλεια: Λευτέρης Δρανδάκης, Λύκειον των Ελληνίδων, 2001 (διπλό CD).
16. *Παραδοσιακοί σκοποί και τραγούδια* [της Κω], επιμέλεια: Δήμος Ηρακλειδών νήσου Κω, 2001 (διπλό CD).
17. *Τραγούδια και χοροί της Ρόδου*, με τον Γιάννη Κλαδάκη, π. 2004.*
18. *Δωδεκάνησα, σκοποί και τραγούδια*, επιμέλεια: Μανώλης Καρπάθιος, Οργανισμός Πολιτιστικής Ανάπτυξης, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δωδεκανήσου, π. 2006 (διπλό CD).
19. *Κάτω στη Ρόδο, στη Ροδοπούλα*, π. 2006.*
20. «*Να 'ν' η ώρα η καλή*», *τραγούδια και χοροί από τα Σκληπενά* [Ασκληπιείο Ρόδου], π. 2006.*
21. *Μουσική της Κάσου, Ιστορικές ηχογραφήσεις 1928-1929*, επιμέλεια: Πέτρος Ταμπούρης, Greek Phonograph 813, 2007 (διπλό CD).

Σημείωση:

Οι δίσκοι που συνοδεύονται από αστερίσκο (*) εκδόθηκαν από το Αρχείο Ελληνικής Μουσικής, με επιμέλεια του Γιώργου Κωνσταντίνου.

Β' Τα Δωδεκανησιακά έργα του Γιάννη Κωνσταντινίδη σε δίσκους-CD

- Έργα για ορχήστρα με τη Συμφωνική Ορχήστρα της Βουλγαρικής Ραδιοφωνίας υπό τον Βύρωνα Φιδετζή, LP της εταιρείας Lyra (0277) του έτους 1985 (περιέχει τη *Δωδεκανησιακή Σονάτα αρ. 1*).
- Έργα για πιάνο με τη Δόμνα Ευνουχίδου, CD της εταιρείας Lyra (0175) του έτους 1995 (περιέχει τα 22 *τραγούδια και χορούς από τα Δωδεκάνησα*).

ΣΥΜΗ: Σχολός των κλαδιών ή του βουνού (1)

(Α) 1.Της Μπαρ-μπα-ριάς τα ζύ-μα-τα, Θε-έ-χα.

[1]Γύ-ρι-σε 'δέ τον ου-ρα-νό, χάν-εύ-ρης.

μη-λω-σέ-τα. 2.Να δω και 'γώ το (ο) κρι-νο-μαύ'.

[2]Πό-τε θα σ'αφ-νη-στό-ζε-μου, και πά-λε ψή-λω-σέ-τα. 8 μ. όργανα.

Επιδός
(Χά-ντε) Α-να-στε-ναγ-μοί... ναγ-μοί και ός πό-τε,
(Αι-ντε) Πα-να-γά μου, Πα-να..., Πα-να-γά μου,

την καρ-διά μου θα μου, θα μου τρώ-τε.

θάφ-ρος και πα-ρη..., πα-ρη-γο-ριά μου.

(1) Το πρώτο πεντάγραμμο (Δ) μας δίνει τον σκολό από σύγχρονη εκτέλεση μεταγραμμένη από τον γράφοντα.
Το δεύτερο (BB) από εκτέλεση των αρχών του 20ού αιώνα γραμμένη πρώτη στη Χρυσανθινή παρωσιμαντική από τον Γ. Ι. Ασπρινδής και περασμένη σε δυτικές νότες από τον Samuel Baud-Bovy

(2) Από την καταγραφή BB παραλείπονται μεταξύ των δύο στρωφών οκτώ μέτρα που συμπλητούν μελωδικά μ' εβείνα της επιδοδύ.